

TRIBUNA ECONOMICĂ®

2012
ABONAȚI-VĂ ACUM
DIRECT LA REDACȚIE
AVANTAJE IMPORTANTE
PAGINILE 53-58

51-52
2011

Decanul presei economice ■ Săptămânal economic național

CONSULTANȚĂ

- Furnizarea de informații la cererea unui alt stat membru
- Contestarea actelor administrative fiscale
- Reprezentarea contribuabilului în relațiile cu organul fiscal
- Înscrierea mențiunii de fuziune
- Învățământul special

RESURSE UMANE

- Calculul indemnizației pentru creșterea copilului
- Facilitarea integrării lucrătorilor defavorizați
- Ocuparea persoanelor cu dizabilități

FISCALITATE

- Majorări, penalități, amenzi și sesizări penale

EFICIENȚĂ

- Desfășurarea inspecției fiscale

CONSILIER JURIDIC

- Spațiul cu destinație de sediu social
- Fiscalizarea veniturilor avocaților
- Societăți comerciale din state comunitare
- Taxa pe poluare

**Preturi
NESCHIMBATE
față de
anul 2011**

LA MULȚI ANI!

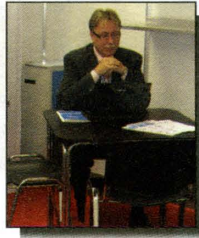
2012

www.tribunaeconomica.ro

519483831003018 52

- 59 Controlul fișelor fiscale
(Ion Bănescu)
- 63 Contrafacerea: o afacere ilegală
(Adela Safta)

COMENTARIUL ■ SPECIALISTULUI

- 66 Piețele virtuale – în expansiune

SUPLIMENT ECONOMIC - LEGISLATIV

ACTE NORMATIVE

- 68 Spațiul cu destinație de sediu social –
modificări privind procedura
eliberării certificatului (Cristina Dumitrașcu)

CONSILIER JURIDIC

- 70 Fiscalizarea veniturilor avocaților
(Doru Băjan)
- 72 Societăți comerciale
din state comunitare
(C. Dumitru)

REGLEMENTĂRI COMUNITARE

- 76 Taxa pe poluare
- 78 Dreptul la apărare
- 80 Femei-mentor pregătite să îndrume
femeile antreprenoare la debutul afacerii

EFICIENȚĂ

- 82 Aspecte procedurale în desfășurarea
inspecției fiscale (Adriana Ion)
- 91 Efectele vinderii de terenuri
agricole către străini
(Niță Dobrotă, Gabriela Molănescu)
- 96 Protecția pădurilor în Germania
(Vladimir Ciobănașu)
- 98 Piața producției apicole în România
(Iulian Alecu, Marian Constantin)

TEORII ■ IDEI

- 101 Instrumentele financiare – o perspectivă analitică
(Marian Sorin Ionescu)
- 103 Spre un capitalism antreprenorial?
(C. Popescu-Bogdănești)

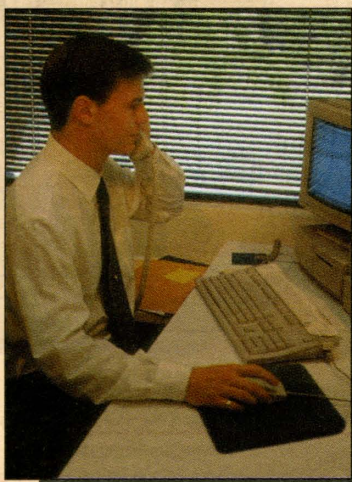
ECONOMIE MONDIALĂ

- 105 Zona euro – recesiune inevitabilă
- 106 Între stimularea creșterii și
consolidarea fiscală – experiența
britanică (Radu Șerban)
- 109 Datoria suverană a statelor europene
(Octavian Ciobănașu)

SUMARUL SUMARELOR

- 113 Sumarul sumarelor 2011

SITE-UL „TRIBUNEI ECONOMICE” PE INTERNET www.tribunaeconomica.ro

vă oferă:

- SUMARUL revistei “Tribuna economică” la zi și articolele publicate la cele mai importante rubrici ale revistei
- ARHIVA constituită din toate articolele publicate pe Site, începând cu 1 ianuarie 2006
- SUMARUL publicațiilor lunare editate de “Tribuna economică”
- NOILE apariții editoriale – cărți editate de “Tribuna economică” (prețuri și informații suplimentare)
- Informații despre ABONAMENTELE ce pot fi efectuate la publicațiile editate de “Tribuna economică” în anul 2012 (prețuri și formular de abonare)
- Informații despre PUBLICITATEA ce poate fi efectuată în revista “Tribuna economică” și pe Site-ul www.tribunaeconomica.ro (prețuri și informații suplimentare)
- Informații despre noutăți legislative, comunicate de presă, evoluțiile bursiere ș.a., prin intermediul secțiunii de ȘTIRI
- Secțiunea SONDAJ, prin intermediul căreia vă puteți exprima opiniile în legătură cu anumite probleme de actualitate economico-juridică

Datoria suverană a statelor europene

ARTICOLUL analizează criza datoriei suverane cu accent asupra statelor europene. O serie de țări prezintă riscuri, dar riscul imediat este reprezentat de Grecia și Italia. Moneda euro prezintă, de asemenea, riscuri, iar UE trebuie să adopte măsurile corecte pentru a preveni căderea acesteia. Există mai multe abordări la nivelul guvernelor, dar fiecare dintre acestea prezintă riscuri și beneficii. Articolul avansează câteva sugestii de posibile măsuri combinate. Tema analizată fiind deosebit de complexă, încercând o anumită simplificare, articolul avansează o serie de abordări posibile în soluționarea problemelor ce afectează sistemul bancar și țările membre UE.

O temă fierbinte în Uniunea Europeană

TEMA fierbinte a zilei în UE este datoria suverană. Dată fiind situația Greciei, Italiei și altor țări UE, ideea de default suveran este o perspectivă îngrijorătoare pentru moneda euro.

Înainte de criza financiară din 2008, băncile se preocupau să împrumute bani sectorului privat și mai puțin de datoria suverană, care era considerată sigură. Astăzi datele s-au schimbat: piețele financiare sunt foarte impredictibile; perspectivele unui default suveran devin realitate în câteva țări; moneda euro luptă pentru supraviețuire; bailout-urile au devenit un punct obișnuit pe ordinea de zi; împrumuturile către sectorul privat au scăzut, fiind înlocuite de datoria publică (mai ales externă)¹.

Acestea sunt doar unele dintre problemele cu care se confruntă sectorul financiar. Statele Unite au o mare pro-

blemă cu datoria externă dar, după cum declara Alan Greenspan, cât timp pot țări dolari, SUA nu pot da faliment².

Europa, în schimb, nu deține acest instrument. Banca Centrală Europeană nu-și poate permite să tipărească euro pentru a acoperi datoriile țărilor membre, întrucât acest lucru ar „dilua” activele existente și moneda în sine. În această situație, economiile dezvoltate ale UE în frunte cu Germania, caută rezolvări pentru problema datoriei suverane din unele țări UE ca Portugalia, Irlanda, Italia, Grecia, Spania (denumite în prezent țările PIIGS). Datoria suverană a Greciei s-a aflat în prim plan câteva săptămâni în ultima parte a anului 2011, având loc discuții intense în cadrul summit-ului G20 de la Cannes, privind planul de salvare a acesteia de la intrarea în incapacitate de plată. Soluția la care marile puteri europene au ajuns a fost aceea de a reduce datoria Greciei cu 100 miliarde euro și de a-i acorda al doilea bail-out (fond de salvare), în valoare de 109 miliarde

Eur, pe lângă primul anunțat în luna mai 2010, în valoare de 107 miliarde Eur, din partea UE și FMI³.

După ce a anulat referendumul privind rămânerea în zona euro și acceptarea măsurilor de austeritate și a planului de redresare economică a Greciei, stabilit de comun acord cu Uniunea Europeană și Fondul Monetar Internațional, premierul grec Georgios Papandreu a demisionat, lăsând în urmă un nou guvern de unitate națională condus de Lucas Papademos, fost vicepreședinte al Băncii Centrale Europene. Acesta are sarcina de a duce la îndeplinire acordul cu UE și FMI pentru redresarea economică a Greciei.

După stabilizarea temporară a situației din Grecia, privirile lumii au fost îndreptate către Italia. Această țară are o datorie publică de 5 ori mai mare decât cea a Greciei, atingând valoarea de 1.900 miliarde Eur, ca urmare presiunilor din piețele financiare, a presiunii comunității internaționale și a creșterii fabuloase a spread-ului la titlurile de stat italiene (la un nivel de peste 7%, nivel considerat nesustenabil pentru satisfacerea necesităților de finanțare ale unei țări), premierul Silvio Berlusconi a demisionat, nu înainte de

**ABONAȚI-VĂ
DIRECT LA
REDAȚIE!
AVANTAJE
IMPORTANTE!**

Informații
suplimentare la
tel.: 021.312.76.37
fax: 021.316.79.37

¹ Deutsche Bank Research: „Public debt in 2020 – Monitoring fiscal risks in developed markets”, July 6th, 2011

² Greenspan, Alan: “The age of turbulence”, Penguin Books 2008, London

³ The euro-zone crisis: „The long shadow of Greece”, from The Economist print edition, Oct 26th 2011

a fi aprobat de către parlamentul italian, planul de măsuri de austeritate pentru redresarea economiei. Noul premier italian, desemnat de președintele Giorgio Napolitano, este Mario Monti. Acesta a prezentat lista miniștrilor tehnocrați din guvernul său, printre care și Corrado Passera, CEO al Băncii Intesa Sanpaolo S.p.A. căruia i s-a atribuit portofoliul Ministerului Industriei și Dezvoltării. Mario Monti va deține și Ministerul Economiei și al Finanțelor. Ziarul italian „La Repubblica” precizează că fostul premier Silvio Berlusconi a fost doborât de spread-ul titlurilor de stat și de burse. Totuși, nici după anunțarea noului guvern, bursele nu s-au redresat, investitorii rămânând sceptici cu privire la capacitățile acestuia de redresare a economiei. Mai mult, unele bănci europene (BNP Paribas) au început să-și reducă expunerea pe titlurile de stat italiene, pentru a evita pe viitor un posibil colaps. Pe lângă pierderile însemnate pe care le-au înregistrat, băncile au anunțat și reduceri de personal în viitorul apropiat.

Guvernele țărilor cu datorii iau măsuri similare pentru redresarea situației economice. Până acum, măsurile adoptate de guvernele țărilor UE cu mari deficite și datorii au fost: reducerea cheltuielilor guvernamentale, creșterea impozitelor și a TVA, reducerea cheltuielilor sociale, impozitarea pensiilor, reducerea numărului funcționarilor guvernamentali, creșterea investițiilor, reducerea evaziunii fiscale, îmbunătățirea colectării impozitelor, creșterea vârstei de pensionare, adoptarea de reforme, reducerea corupției. Acestea sunt doar câteva dintre opțiunile pe care guvernele le au la dispoziție, însă mai există multe altele, depinzând de structura datoriei locale. Totuși, orice măsură ce contribuie la restabilirea încrederii pe piețele financiare, este binevenită.

⁴ Legrain, Philippe: „Aftershock – Reshaping the World Economy after the Crisis”, Abacus, 2011, London

Măsuri pentru reducerea datoriei suverane

SĂ aruncăm o privire asupra beneficiilor și efectelor adverse ale unora din cele mai importante măsuri de reducere a datoriei.

Cheltuielile guvernamentale reprezintă o mare parte din Produsul Intern Brut (PIB) al unei țări. Cel mai frecvent, cheltuielile guvernamentale sunt excesive și trebuie reduse. Totuși, calea pe care se realizează aceasta este foarte importantă. Susținem că, pe lângă reducerea costurilor ineficiente, cheltuielile guvernamentale au nevoie de o administrare eficientă.

Austeritatea în sine nu este o soluție. Pentru a slăbi, unele persoane adoptă o dietă prin înfometare (echivalentul austerității), fără a recurge la exerciții fizice (echivalentul investițiilor). Aceasta încetinește metabolismul până la momentul când nu mai pot pierde în greutate, întrucât corpul intră în modalitatea „de supraviețuire” (reducerea consumului de energie și funcțiilor organismului la minim). Imediat ce revin la alimentația obișnuită,

persoanele acumulează o mai mare greutate decât aveau înaintea începerii dietei. Însă incluzând exercițiul fizic, își pot menține ritmul metabolic ridicat (echivalentul menținerii economiei în funcțiune) și pot arde grăsimile (reducere datorii). Tot astfel, dacă austeritatea este unicul mijloc de a reduce deficitul, se va încetini mersul economiei pe ansamblu, determinând o reacție în lanț și în sectorul privat. În această perspectivă, banii își vor încetini circulația căci fiecare va căuta să se abțină de la cheltuieli în așteptarea unor vremuri mai bune. Ca urmare, guvernele ar trebui să devină mai eficiente în cheltuirea banilor contribuabilului pentru măsuri de menținere a bunului mers al economiei.

Acele investiții care generează slujbe și sunt și profitabile constituie calea de urmat. Timpul guvernul mamut a trecut. Viitorul aparține guvernului eficient.

Trebuie, totodată, să avem în vedere ca cheltuielile din partea populației să fie menținute la un nivel adecvat, pentru a asigura mișcarea economiei. Într-o economie banii trec prin multe mâini și, ca urmare, cheltuiala unei persoane este venitul alteia⁴. Dacă toți ar reduce

Majorarea impozitelor – o metodă extrem de dezbătută

În timpuri de criză este dificil să mărești povara populației prin impozite. Aceasta este de regulă o măsură extremă, întrucât determină scăderea cheltuielilor și mărește evaziunea fiscală. În SUA se poartă o vie dezbateră dacă trebuie ca cei bogați să fie impozitați mai mult. Conform Federal Reserve, cei mai bogați 20% de americani dețin circa 84% din bogăția SUA, următorii 20% dețin 11%, următorii 20% dețin 4%, următorii 20% (0,2%) și ultimii 20% (0,1%). Unii dintre cei mai bogați sunt în favoarea impozitării mai mari a bogaților, totuși aceasta nu s-a întâmplat. În ultima analiză, cel mai mult simt povara impozitării suplimentare clasele mijlocii și joase. Impozite mai mari, inclusiv TVA, nu sunt benefice pentru creșterea economică din cauză că descurajează consumul. Există și unele păreri ce susțin că impozitele nu ar trebui majorate pentru IMM-uri și corporații, întrucât acestea generează locuri de muncă și susțin economia. Totuși foarte multe corporații și-au organizat activitatea de așa manieră ca să plătească cât mai puține impozite. De multe ori este dificil de stabilit unde își desfășoară activitatea de bază companiile multinaționale pentru a putea determina ce impozit trebuie să plătească. Acestea evită plata unor impozite mai mari prin scheme legale, însă există multe sectoare în economie unde se comite evaziune fiscală.

Evaziunea fiscală – o mare problemă pentru guverne și pentru buget

În Italia evaziunea fiscală a fost apreciată ca fiind responsabilă pentru pierderi de 100 miliarde Eur în 2010, echivalent a circa 6% din PIB. Tranzacțiile cash în Italia facilitează evaziunea, iar faptul că numai 66 tranzacții de persoană s-au făcut în 2010 comparat cu 170 în eurozonă, confirmă ipoteza. Conform celor mai recente informații din ziarul „La Repubblica”, una din măsurile pe care se pare că le va implementa Guvernul Monti, este aceea de a limita tranzacțiile cu cash la 2.500 euro. În acest mod se va încerca limitarea acestui fenomen foarte nociv pentru economie.

În Grecia, situația se prezintă chiar mai defavorabil din acest punct de vedere⁵. Deficitul său bugetar a fost de 10,5% din PIB în 2010. Rămâne de văzut ce măsuri va adopta guvernul grec pentru remedierea situației. Politicienii vor trebui să se solidarizeze în vederea adoptării politicilor economice care sunt bune pentru țară.

cheltuielile în același timp, rezultatul ar fi căderea producției prin căderea cererii. În astfel de cazuri, guvernele trebuie să intervină pentru a contracara prin politici adecvate declanșarea unei spirale negative.

Politicul joacă un mare rol în impunerea de reforme și reducerea datoriei. Totuși, genul de măsuri prezentate mai devreme, cum sunt reducerea costurilor sociale, creșterea impozitelor, reducerea cheltuielilor guvernamentale și majorarea vârstei de pensionare sunt dureroase pentru populație. Numai partide puternice de guvernământ pot să-și permită să aplice astfel de măsuri nepopulare. Populația nu înghite cu ușurință medicamentul. În orice caz, odată cu venirea alegerilor vor pierde probabil puterea. În unele țări astfel de riscuri sunt inacceptabile pentru partidul sau coaliția de guvernământ. Ca urmare, guvernul s-ar putea să nu meargă până la capăt cu implementarea măsurilor necesare. Acesta ar putea fi cazul Greciei, încă foarte aproape de a intra în default. Așa cum am menționat anterior, UE și FMI au fost de acord în 2010 cu un pachet de salvare financiară de

circa 110 miliarde euro pentru salvarea economiei grecești, cu condiția să impună în continuare măsuri de austeritate. Această abordare până acum nu a rezolvat problema, ci mai degrabă a amânat-o. Este greu de crezut că Grecia poate reduce deficitul bugetar și datoria atât de repede.

Zvonurile privind deteriorarea situației financiare a unei țări au un impact real asupra piețelor financiare. În ziua de azi investitorii sunt foarte circumspecți cu privire la problemele potențiale, iar piețele îi sancționează puternic pe cei afectați de zvonuri. Băncile europene și-au văzut valorile lor scăzând puternic în 2011, în principal datorită expunerilor lor la datoria suverană. De fapt, datorită dimensiunii sale, datoria suverană reprezintă o amenințare reală și imediată a mediilor bancare, în special în Europa. Creșterea potențială a riscului de default al unei țări declanșează scăderea ratingului de către agenții de rating ca Standard & Poor's, Moody's și Fitch. Chiar dacă temerile nu sunt total obiective, o astfel de scădere de rating aduce costuri financiare mai mari în țările implicate, datorită

primei de risc. Ca urmare, povara financiară suplimentară a unei țări înrăutățește situația. Dacă încrederea investitorilor este restabilită datorită măsurilor adoptate de a ține datoria sub control și a stimula creșterea, atunci piețele se vor calma. Dacă nu, perspectiva nu este chiar așa de bună.

După The Economist, un efect negativ pentru membrii eurozonei este că aceștia nu-și pot devaloriza valuta (euro) pentru a ajuta consolidarea fiscală. Aceasta ar fi permis un câștig competitiv la exporturile UE prin prețurile mai scăzute obținute după devalorizarea valutei. Și din cauză că toate economiile ar încerca să beneficieze de cererea externă, iar în același timp să-și reducă datoriile, la un anumit punct acestea se vor bloca⁶. Germania, totuși, este excepția de la regulă. Nu a devalorizat moneda (făcând parte din zona Euro) și cu toate astea exporturile au împins economia prin perioada de criză financiară. Chiar dacă economia germană a încetinit, aceasta este un exemplu clar asupra rezultatelor ce pot fi obținute prin exporturi. Totuși, aceasta nu este o soluție la toate problemele. Dat fiind nivelul înalt de îndatorare al unor țări ca Grecia și Italia și perspectiva slabă de creștere, este greu de crezut că populația va tolera măsuri de austeritate dure, atâta timp cât va fi nevoie pentru a lichida datoria.

Câteva concluzii

DUPĂ trecerea în revistă a diferitelor rezultate ale măsurilor pentru rezolvarea crizei datoriilor suverane, am expus

**ABONAȚI-VĂ
DIRECT LA REDACȚIE!
AVANTAJE IMPORTANTE!**

Informații
suplimentare la
tel.: 021.312.76.37
fax: 021.316.79.37

⁵ Tax dodging in Italy: "Evasive measures – A decree brings new measures to reduce tax cheating", From The Economist Print Edition, June 24th, 2010

⁶ Sovereign Debt: „A few things to remember about debt”, from The Economist, July 15th, 2011

o serie de sugestii. Prima este aceea că măsurile de austeritate adoptate de către guverne nu ar trebui să reprezinte doar o reducere de cheltuieli, ci mai degrabă a acelor cheltuieli care sunt cele mai mari și aduc cele mai scăzute rezultate. Riscul este că reducând cheltuielile din domeniile nepotrivite, acestea ar putea împiedica creșterea pe ansamblu.

Alternativa o reprezintă îmbunătățirea și restrângerea aparatului guvernamental. Este evident că aceasta este greu de obținut din cauza politicului implicat în proces. Politicul are adesea interese ce nu coincid cu ale întregii țări. Aceste interese sunt, de regulă, pe termen scurt și mediu și după cum arătam mai înainte, unele sacrificii ar putea fi necesare pentru realizarea obiectivelor. Până acum guvernele au devenit din ce în ce mai mari. Dar sfârșitul guvernului mare se poate spune că a sosit.

O a doua sugestie este aceea că pe lângă lupta pentru reducerea datoriei, guvernele trebuie, de asemenea, să adopte măsuri pentru stimularea investițiilor în economie. În acest mod, companiile private ar avea lucrări de efectuat și ar face angajări, fapt ce ar duce la punerea în mișcare a motoarelor economiei. Ca rezultat ar putea crește productivitatea și consumul. Sistemul bancar ar putea finanța în parte

Data fiind situația dificilă actuală băncile ar trebui în mod adecvat capitalizate. Aceasta este o problemă asupra căreia toată lumea este de acord. Nivelul de capitalizare este însă altă problemă asupra căreia nu s-a căzut încă de acord. Christine Lagarde, directorul executiv al FMI, crede că băncile europene ar trebui să-și majoreze capitalul lor astfel încât să fie tăiat lanțul contagiunii în criza euro⁷. Totuși, în urma testelor de stress, multe bănci și guverne cred că nivelurile de capitalizare sunt adecvate. Rămâne de văzut dacă acestea vor trece și testul crizei în UE. Pe de altă parte, excesul de reglementări în sectorul bancar ar putea împiedica dezvoltarea. Ar crește burocrăția la nivelul băncilor și de aceea ar trebui evitat cu orice preț. Într-un moment în care băncile încearcă să promoveze transparența și simplitatea, aceasta ar face mai mult rău decât bine. Credem că soluția ar fi îmbunătățirea reglementărilor existente și simplificarea acestora, dacă este posibil.

Și o ultimă remarcă cu privire la viitorul monedei euro. Dacă euro supra-viețuiește crizei datorilor suverane în UE, ar trebui să existe o politică fiscală comună la nivelul Uniunii. Chiar dacă guvernele locale au opinia lor, odată concordate politicile fiscale, acestea ar trebui implementate în UE într-o manieră unitară. Acest mecanism se cere a fi direct și rapid, pentru a fi în măsură să răspundă eficient provocărilor care apar. Opinăm că Banca Centrală Europeană și Fondul de Stabilitate Financiară European (EFSF) vor avea un rol mai important în perioada următoare pentru stabilizarea sistemului bancar european.

aceste proiecte de investiții, însă în anumite condiții.

Activitatea băncilor ar trebui mai bine reglementată și monitorizată. Aceasta ar oferi siguranța că în tendința lor de a obține profituri mai mari să nu depășească limita prin asumarea prea multor riscuri. Creșterea în complexitate a sistemului financiar în SUA a con-

duș la crearea multor tipuri de valori mobiliare (securities). Acestea au permis alte tranzacții speculative cu active toxice, care au condus la criza începută în 2008. □

Octavian CIOBĂNAȘU

Referințe

1. Financial Crisis Inquiry Commission – United States of America: "The Financial Crisis Inquiry Report", Public Affairs – member of the Perseus Books Group, 2011, USA
2. Legrain, Philippe: "Aftershock – Reshaping the World Economy after the Crisis", Abacus, 2011, London
3. Greenspan, Alan: "The age of turbulence", Penguin Books 2008, London
4. Deutsche Bank Research: „Public debt in 2020 – Monitoring fiscal risks in developed markets”, July 6th, 2011
5. Tax dodging in Italy: "Evasive measures – A decree brings new measures to reduce tax cheating", From The Economist Print Edition, June 24th, 2010
6. Sovereign Debt: „A few things to remember about debt”, from The Economist, July 15th, 2011
7. The World Economy: „A call to arms”, From The Economist, August 28th, 2011
8. The euro-zone crisis: „The long shadow of Greece”, from The Economist print edition: Oct 26th 2011, 14:29 by P.W. | LONDON

